

Juryverslag VVAK prijs 2021

Dit jaar werden voor onze VVAK-restauratieprijs zes kandidaturen ingediend, waarvan drie voor de tweede maal. Zoals de vorige jaren is het opvallend dat bijna alle kandidaten in hun dossier niet alleen de aandacht vestigen op de restauratie van de gevel maar ook uitvoerig ingaan op alle werken die ze binnenin uitvoerden. Daarbij worden vaak enorme inspanningen gevoerd om ook de soms prachtige interieurs in hun oude glorie te herstellen.

Maar meteen willen we nogmaals herinneren aan artikel twee van het wedstrijdreglement dat ondermeer stipuleert dat slechts in aanmerking komen voor de wedstrijd “gerestaureerde interieur elementen voor zover deze gemakkelijk toegankelijk zijn voor het publiek” wat natuurlijk zelden of nooit het geval is voor privé woningen.

Bij deze gelegenheid wil de jury er nogmaals op wijzen dat het hier om een wedstrijd gaat en dat het niet steeds gemakkelijk is om de verschillende kandidaturen met elkaar te vergelijken en dat er dan ook steeds enige discussie is om de uiteindelijke winnaar aan te duiden.

Een eerste dossier dat we bespreken is de hernieuwde kandidatuur van het echtpaar **Yvan Verhavert-Marina Smet voor het pand gelegen in de Nieuwstraat, 63 te Aalst**. Dit pand is gekend als de kledingwinkel Longchamps.

Door de jaren heen werden twee grauwe huizen omgetoverd tot één mooi pand met een gevel, die klassiek en tijdloos is in een stijl die nauw aansluit bij de aanpalende beschermde gevel. Ongeacht het feit dat de vernieuwing een meerwaarde betekende voor de Nieuwstraat en de binnenstad in het algemeen was de jury reeds verleden jaar van oordeel dat het om een zeer verdienstelijke nieuwbouw gaat en niet zozeer om een restauratie.

Een volgend dossier dat voor een tweede maal ingediend werd heeft eveneens betrekking op een pand dat gelegen is in één van de belangrijkste winkelstraten van de stad. Het gebouw eigendom van de **familie Van Wilderode, is gelegen in de Lange Zoutstraat nr.36**. Bepaalde classisistische en laatbarokke elementen in de gevel verwijzen naar het eind van de 17de- begin 18de eeuw. Het is sinds 23 oktober 1997 wettelijk beschermd en opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed onder de naam Huis Dirk Martens. Deze naam verwijst naar de bekende Aalsterse drukker die op deze plaats zou gewoond hebben.

Lang geleden was in dit huis een tabakswinkel gevestigd en van 1910 tot 1928 was dit het lokaal van de Daensisten De Volksverheffing genaamd. Dit lokaal verhuisde nadien naar het “Vlaamsch Huis” in de Molenstraat op de plaats waar nu het Cultureel centrum De Werf staat.

In 1928 startte de familie van Wilderode-De Neve onder de naam van Dirk Martens een speelgoedwinkel. Nu wordt het gelijkvloers gehuurd door de firma Dille en Kamille, die ook verscheidene andere vestigingen heeft in historische panden.

In 2013 heeft de familie reeds werken laten uitvoeren voor de instandhouding van de gevel maar de eigenlijke restauratiewerken konden niet gebeuren zonder toelating van de Vlaams Regering, die ook de subsidie heeft toegekend. In maart 2016 vestigde onze vereniging de aandacht van het stadsbestuur op de naar ons oordeel lamentabele toestand van de voorgevel. In december 2019 herinnerden wij dit stadsbestuur aan de toestand van dit huis omdat we geen enkel verandering aan de gevel waar te nemen was. Hoewel de kosten van de restauratie zelf zeer hoog waren en ondanks de subsidies hebben de kinderen van Jan Van Wilderode toch deze werken kort nadien laten uitvoeren. Aanvankelijk was het vervangen van de ramen op de eerste verdieping niet in het dossier voorzien maar door deze ramen ook te vernieuwen is het resultaat nog mooier. Kers op de taart is ongetwijfeld het mooi nieuw uithangbord. De realisatie werd uitgevoerd door de firma Aquastra en de regie was in handen van architect Ir. Sabine Okkerse.

Zoals de kandidaten zelf vermelden komt deze restauratie ten goede aan het straatbeeld en aan het behoud van het onroerend erfgoed van Aalst.

De derde kandidatuur is deze van de heer **Filip Caudron voor een huis gelegen in de Esplanadestraat, 16 te Aalst**. Deze straat werd aangelegd in 1840 en het betrokken huis maakt deel uit van een historisch bouwlint waarvan slechts enkele woningen overblijven. Volgens de Vlaamse Inventaris Onroerend Erfgoed dateert dit enkel huis met vier traveeën en twee en een halve bouwlaag onder een zadeldak van de jaren 1840 tot 1860. In de Atlas der Buurtwegen van 1845 staat het goed reeds ingetekend.

De familie Liénart werd eigenaar in 1940. Voorheen waren de huizen nummers 10 tot en met 18 eigendom van dezelfde bouwheer en werden ze gebruikt als privéwoning. Eind 2017 werd de familie Caudron de derde eigenaar van het pand. Het gebouw werd opgesplitst in drie entiteiten namelijk één per verdieping. Ook al was de huidige eigenaar enkel gehouden om de voorgevel te bewaren als stadsgezicht. Toch was het reeds bij de aankoop de betrachting om het goed maximaal te behouden in de oorspronkelijke toestand natuurlijk mits aanpassing aan de huidige woonnormen en het gebruikscomfort. De structuur van het hoofdgebouw bleef behouden en werd gerenoveerd in 2018 met behoud van nagenoeg alle originele elementen. Daarbij bleef het gelijkvloers bijna onaangeroerd. De aanhorigheden werden vervangen door een nieuw volume waarbij het hellend dak vervangen werd door een plat dak. Als laatste werd de koer heraangelegd -in blauwe hardsteen klinkers.

Op de eerste verdieping werd een scheiding tussen de collectieve en privatieve ruimte aangebracht en al het origineel behang en de originele moulures en deuren bleven behouden. Op de tweede verdieping werd de structuur van de eerste verdieping doorgetrokken. Dit is trouwens merkbaar vanop de straatzijde. Het asbestleien dak werd vervangen evenals het dakgebinte.

In de kandidatuur wordt zelf vermeld dat in een latere laatste fase de voorgevel en de poorten onder handen zullen genomen worden.

De vierde kandidatuur is deze van de heer en mevrouw **Cornelis-Tersago. Zij restaureerden de rijwoning gelegen in de Dendermondsesteenweg 37 te Aalst**. Deze woning uit 1928 werd aangekocht in het laatste kwartaal van 2019. Sindsdien hebben de nieuwe eigenaars zowel de originele gevel als de woning zelf volledig gerestaureerd met respect voor alle oude elementen. In januari 2020 werden overal nieuwe ramen gestoken met respect voor de raamverdeling, die nu hetzelfde is als voorheen. Het dak werd vernieuwd in de zomer van 2020 waarbij de oude leien met asbest verwijderd werden en vervangen door nieuwe. De houten dakgoten aan de voorgevel werden volledig vervangen door nieuwe houten dakgoten met dezelfde structuur als voorheen.

In het najaar van 2020 werd de voorgevel volledig hersteld en opgekuist. Deze voorgevel werd volledig gezandstraald, het oude pleisterwerk werd hersteld in de originele staat, het houtwerk werd geschilderd en op het einde kreeg de gevelsteen een beschermklaag tegen vuil en roet. Ter hoogte van de eerste verdieping hing een pleisteren ornament. Dit was door de jaren heel volledig vermolmd en kon niet hersteld worden. De eigenaars zijn dan naar Nieuwveen bij Amsterdam gereden om een zo identiek mogelijke vervanger op te halen.

De indeling van het vernieuwde schrijnwerk beantwoordt volgens de jury niet volledig aan het model wat opvallend en storend is in vergelijking met naastliggende gevels.

De originele voordeur werd hersteld met houtpasta en opnieuw in het wit geschilderd. De eigenaars brachten zelf een nieuw huisnummer aan dat volledig past in de stijl van het huis.

Zo werd al het houtwerk binnenin de woning gezandstraald om zo de lagen verf en vernis te verwijderen. De trap en de binnendeuren staan nu terug in hun originele staat. Het glas in lood werd hersteld door een firma uit Iddergem. Gezien het vocht onder de vloer van de eetplaats en de keuken werd deze verwijderd en vervangen door betontegeltjes die passen in het oude karakter van het huis. Het houtwerk van de authentieke lichtkoepel in de keuken is ook hersteld alsook de oude pleisteren sierlijsten in het salon.

De vijfde kandidatuur is deze van **Michèle Van den Berghe voor het huis gelegen in de**

Schrijverstraat 15 te Aalst. Het betreft een rijhuis uit 1933 dat opvalt door zijn mooie en leuke gevel met een ossenoograam bovenaan. Gedurende een jaar grepen er intensieve renovatiewerken plaats en ook hier is het opvallend dat niet alleen de buitengevel maar ook het interieur grondig onder handen genomen werd. Binnenin zijn er volgens de indienst van de kandidatuur trouwens een paar verborgen parels ontdekt die naar hun authentieke waarde bewaard zijn en indien nodig hersteld werden.

De gevel zelf is volledig schoon gemaakt waarbij de bakstenen chemisch gereinigd werden en de blauwe steen eveneens gereinigd is. De gevel is afgestoomd en een hydro-creme werd geplaatst. Het origineel voegwerk is hersteld terwijl ook de ramen zijn vernieuwd en uitgevoerd in origineel model. De bestaande voordeur is gerestaureerd en heeft een bijpassende groene kleur gekregen. Daarnaast is het dak volledig vernieuwd inclusief de nieuwe beverstaartleien aan de voorgevel. Op het gelijkvloers werd achteraan gekozen voor een optimale lichtinval en werd de vroegere keukenruimte en living samengevoegd tot één grote keuken. De keuken is uitgerust met een plafondhoog raam in aluminium inclusief schuifraam. Het vroegere badkamertje doet nu dienst als wasplaats.

De zolder die in zeer slechte staat was, werd voorzien met isolatiematerialen. Verder werd er een mezzanine gecreëerd door het plafond van de tweede slaapkamer te verhogen. Deze zolder biedt nu een uitstekende plaats als hobbykamer en bureau. De jury is van oordeel dat zowel deze restauratie als de volgende navolging verdient.

Een laatste dossier is eveneens een hernieuwde kandidatuur ditmaal van de **familie Yves Van Wezemaal-Martine Van Kerkckhove voor hun huis gelegen in de Hoogstraat 130 te Hofstade.** Dit huis dat vermoedelijk gebouwd werd rond het jaar 1900 werd zoveel mogelijk in de originele staat gerenoveerd. Naast de woning bevindt zich een bijgebouw dat decennia lang dienst gedaan heeft als fabriekje van snuif en roltabak.

De huidige eigenaars kochten het huis aan in 2013. De gevels werden gezandstraald en opnieuw opgevoegd. Achtergevels werden geïsoleerd en voorzien van een nieuwe laag crepie. De ramen in het woongedeelte werden vervangen in een vergelijkbare stijl. De nog originele voordeur welke bestaat uit twee delen was in slechte staat maar kon dank zij een grondige renovatie bewaard worden. De stalen ramen in het bijgebouw dienden wel vervangen te worden door “steellook” ramen in dezelfde stijl. De cementering onderaan de gevels van het bijgebouw werd eveneens gerenoveerd in originele stijl. Zoals bij de meeste andere kandidaten werd de woning binnenin eveneens vernieuwd met respect voor het verleden. Alle nog originele elementen zoals plafonds, schouwen en dergelijke konden mits een grondige opknappbeurt bewaard worden. De planken vloer in de woonkamer diende vervangen te worden door vergelijkbare materialen in dezelfde stijl. Het parkeergedeelte voor de woning werd gezien de slechte staat van de verharding vervangen door platines.

De jury besliste uiteindelijk om:

- De eigenaars van het huis gelegen aan de Lange Zoutstraat 36 een eervolle vermelding te geven voor hun restauratiewerken aan hun beschermde pand.
- De VVAK-prijs 2021 te delen tussen het huis gelegen in de De Schijverstraat, 15 te Aalst en de Hoogstraat, 130 te Hofstade, zodat elke winnaar een geldprijs van 2.500 euro ontvangt.

Luc Van Der Helst